

**HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM**

MINISTRI KÄSKKIRI

14.12.2015 nr 1.1-2/15/473

Tartu

Maarjamaa Hariduskolleegiumi teenistusliku
järelevalve õiendi kinnitamine

Vabariigi Valitsuse seaduse § 93 lõike 2 punkti 1 ja § 95 lõike 1 ning Vabariigi Valitsuse 10. veebruari 2005. a määruse nr 28 „Haridus- ja Teadusministeeriumi põhimäärus“ § 23 lõike 2 punkti 22 ja § 24 lõike 1 alusel:

1. Kinnitan õiendi (juurde lisatud) teenistusliku järelevalve läbiviimisest Maarjamaa Hariduskolleegiumi Valgejõe õppekohas ning teen õiendi viiendas osas nimetatud ettekirjutused.
2. Kooli direktoril esitada Haridus- ja Teadusministeeriumi välishindamisosakonnale aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul pärast ettekirjutuse täitmise tähtaega.
3. Käesolevat käskkirja on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse „Halduskohtumenetluse seadustikus“ sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
minister

Haridus- ja teadusministri käskkirjaga „Maarjamaa Hariduskolleegeiumi teenistusliku järelevalve õiendi kinnitamine“

ÕIEND TEENISTUSLIKU JÄRELEVALVE LÄBIVIIMISE KOHTA MAARJAMAA HARIDUSKOLLEEGIUMIS

1. SISSEJUHATAV OSA

- 1.1. Maarjamaa Hariduskolleegeium on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav õppeasutus.
- 1.2. Kooli postiaadress on Kaagvere küla, Mäksa vald, 62317 Tartu maakond.
- 1.3. Kooli asukohad ja tegutsemiskohad on Mäksa vald, Tartu maakond; Tapa vald, Lääne-Viru maakond.
- 1.4. Maarjamaa Hariduskolleegeiumi Valgejõe õppekeskus (edaspidi kool) asub aadressil Linda 10, Tapa linn, 45108 Lääne-Viru maakond.
- 1.5. Teenistuslik järelevalve viidi koolis läbi ministri 05.11.2015 käskkirja nr 1.1/2/15/404 „Teenistusliku järelevalve läbiviimine Maarjamaa Hariduskolleegeiumi Valgejõe õppekeskuses“ alusel.
- 1.6. Teenistuslikku järelevalvet õpilaste vaimse ja füüsilise turvalisuse tagamise, kooli juhtimise ning tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi välishindamisosakonna asejuhataja Hille Voolaid, koolivõrgu osakonna peaekspert Pille Vaiksaar, järelevalve teostamisse oli eksperdina kaasatud Elmet Puhm, SOS Lasteküla Eesti Ühingu teenuste arendusjuht.
- 1.7. Teenistuslik järelevalve toimus 9.–20.11.2015.
- 1.8. Teenistusliku järelevalve käigus vesteldi kooli direktoriga, juhiabiga, sekretäriaga, sotsiaaltöö juhi/õppekeskuse asejuhatajaga, õppealajuhatajaga, järelevalve peaspetsialistiga, valvespetsialistiga, õpetajatega, kasvatuspedagoogiga, psühholoogiga, öökasvatajatega, sotsiaalpedagoogiga, õpilastega, tutvuti kooli dokumentatsiooniga, viidi läbi rahuloluküsitlused töötajatele ja õpilastele.

2. OLUKORRA KIRJELDUS

Teenistusliku järelevalve läbiviimise põhjuseks olid ministeeriumisse edastatud pöördumised seoses probleemidega kooli juhtimisel, õpilaste ning töötajate füüsilise ja vaimse turvalisuse tagamisel ning kohaliku omavalitsuse rahulolematusega koolis toimuvaga. Järelevalve läbiviimisel oli vaatluse all õpilaste füüsilise ja vaimse turvalisuse tagamine, õppeasutuse juhtimistegevus ja personalitöö. Majandus- ja finantstegevust ei vaadeldud.

2.1. Vaimse ja füüsilise turvalisuse tagamine koolis

- 2.1.1. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (PGS) § 44 lõike 1 kohaselt tagab kool õpilase koolis viibimise ajal tema vaimse ja füüsilise turvalisuse ning tervise kaitse ning lõike 2 kohaselt sätestatakse õpilaste ja koolitöötajate vaimset või füüsilist turvalisust ohustavate olukordade ennetamise, neile reageerimise, juhtumitest teavitamise, nende juhtumite lahendamise ning meetme rakendamise kord kooli kodukorras kooli pidaja nõusolekul.

Teenistusliku järelevalve läbiviimisel selgus, et direktori 30.11.2013 käskkirjaga nr 1-5/35a-P kinnitatud kodukord on vananenud, uus kodukord on kinnitamata. Uue kodukorra eelnõu on esitatud arvamuse avaldamiseks hoolekogule ja kooli töötajatele 02.11.2015. Direktori 10.11.2015 käskkirjaga nr 1.1-3/422 on kinnitatud

„Kriisimeeskonna ülesanded hädaolukorras“ ja direktori 16.03.2012 käskkirjaga 1-5/11a-P „Hädaolukorra lahendamise plaan – tegutsemispõhimõtted turvalisuse tagamiseks õppe-kasvatustegevuses“. Õpilaste ja koolitöötajate vaimset või füüsilist turvalisust ohustavate olukordade ennetamise, neile reageerimise, juhtumitest teavitamise, nende juhtumite lahendamise kord koolis puudub. Direktori selgituste kohaselt on uus kodukord kehtestamata põhjusel, et vahepeal elati aasta aega asenduspinnal. Sotsiaaltöö juhi/õppekeskuse asejuhataja selgituste kohaselt on töötajaid ja õpilasi teavitatud vastavatest tegutsemisviisidest suuliselt, kuid mitte kirjalikult. Töötajatega vestlustest selgus, et suurimaks mureks on töötajate vähesus. Erihoolekande õpilased on ettearvamatult käitumisega, mistõttu peaks turvalisuse tagamiseks olema nendega kogu aeg kaks töötajat, kaasa arvatud õues käimiseks. Ka järelevalve peaspetsialist kinnitas, et seoses tööjõupuudusega ei ole koolis tagatud õpilaste ja töötajate turvalisus. Seoses ärevate olukordadega erihoolekande rühmas on järelevalve spetsialiste rakendatud enam erihoolekande rühmas, mis on andnud tagasilööke teistes kasvatusrühmades. Järelevalve läbiviimise ajal oli erihoolekande rühmas üks-kaks järelevalveametnikku ja üks kasvatusala töötaja, kes pidevalt vahetus, kuna töötajate puudusel kindlat töötajat rühma määratud ei olnud. Sotsiaaltöö juhi/õppekeskuse asejuhataja sõnul on töötajate ja õpilaste turvalisuse tagamine probleemiks ning selliseid rünnakuid töötajate vastu, nagu on koolis praegu erihoolekande rühmas toimunud, pole tema kinnitusel varem olnud. Direktori selgituste kohaselt olevat kool avanud rühma põhjusel, et kohtuotsusega erihoolekande lapsi polevat olnud võimalik kuhugi suunata. Rühm olevat avatud vajaliku ettevalmistuse saanud personaliga, kes aga peagi lahkusid, ning jätkati inimestega, kellel vajalik ettevalmistus puudus.

Kasvatuspedagoogiga toimunud vestluses tõi kasvataja välja, et praegu on väga sageli olukordi, kus kasvataja on rühmas üksi ja järelevalvespetsialist puudub. Kasvatuspedagoogi selgituste kohaselt on tema tööülesandeks tagada kord rühmas kl 15–22. Kuna järelevalvespetsialiste on vähe, siis kasvataja kinnitusel ei suuda ta üksinda tagada olukorda, et keegi õpilastest ei saaks minema joosta. Samas teisel kasvatajal, kellel pikaajalised kogemused ja pedagoogiline ettevalmistus, pole enda sõnul raskusi rühmas korra tagamisega, küll ei tohiks kasvataja sõnul selles asutuses töötada ilma piisava ettevalmistuseta inimesed. Töötajate poolt toodi ka välja, et iga päev peaks igal korrusel olema üks järelevalve spetsialist, nagu näeb ette ka kooli koosseis. Praegu seda ei ole ning kasvatajal pole iga kord võimalik abi saada. Sellest tulenevalt on töötajate vahel ka rohkem konflikte, õpilased lõhuvad rohkem. Kui töötajaid ei ole, ei tohiks kasvataja hinnangul võtta vastu nii palju õpilasi ning peatada tuleks uute õpilaste vastuvõtt. Nii öökasvatajate, psühholoogi kui sotsiaalpedagoogi kinnitusel on kõige keerulisem olukord kohtumäärusega erihoolekande õpilaste rühmades. Suurima probleemina nähakse, et töötajatel pole ettevalmistust antud sihtgrupiga toimetulemiseks.

Järelevalve läbiviimise ajal võeti vaatluse alla õpilaste kohalolek koolis perioodil 09.–15.11.2015. Seisuga 09.11.2015 oli õpilaste nimekirjas 45 õpilast, 11.11.2015 tuli juurde üks õpilane. Õppeasutuses kohapeal esitati järgmised andmed:

09.11.2015 oli koolist omavoliliselt lahkunud 6, lubatud kodukülastusel 8, kohal 32 õpilast;

10.11.2015 oli koolist omavoliliselt lahkunud 10, kohal 36 õpilast;

11.11.2015 oli koolist omavoliliselt lahkunud 9, haige 1, kohal 36 õpilast;

12.11.2015 oli koolist omavoliliselt lahkunud 8, haige 1, kohal 37 õpilast;

13.11.2015 oli koolist omavoliliselt lahkunud 10, lubatud kodukülastusel 8, kohal 28 õpilast;

14.11.2015 oli koolist omavoliliselt lahkunud 9, lubatud kodukülastusel 8, kohal 29 õpilast;

15.11.2015 oli koolist omavoliliselt lahkunud 10, lubatud kodukülastusel 5, kohal 31 õpilast.

26.11.2015 esitas kool muudetud andmed:

09.11.2015 oli koolist omavoliliselt lahkunud 12, kohal 33 õpilast;

10.11.2015 oli koolist omavoliliselt lahkunud 10, lisaks 2 õpilast, kes õhtuks tulid tagasi, kohal 33 õpilast;

11.11.2015 oli koolist omavoliliselt lahkunud 8, haige oli 1, 1 omavoliline puuduja saabus kooli tagasi, kohal 36 õpilast;

12.11.2015 oli koolist omavoliliselt lahkunud 8, haige oli 1, kohal 37 õpilast;

13.11.2015 oli koolist omavoliliselt lahkunud 10, lisaks 2 õpilast, kes õhtuks olid tagasi, lubatud kodukülastusele läks 7, haige 1, kohal 27 õpilast;

14.11.2015 oli koolist omavoliliselt lahkunud 8, lisaks 2 õpilast, kes õhtuks olid tagasi, lubatud kodukülastusel 7, haige oli 1, kohal 28 õpilast;

15.11.2015 oli koolist omavoliliselt lahkunud 8, 2 õpilast, kes olid eelmine päev omavoliliselt lahkunud, toodi tagasi, kuid nad lahkusid uuesti omavoliliselt, lubatud kodukülastuselt saabus tagasi 8, kohal 28 õpilast.

Kool esitas täpsustusi ka 27.11.2015, kuid selget ülevaadet õpilaste lahkumistest ja kohalolekust ei saadudki. Sotsiaaltöö juhi/õppekeskuse asejuhataja sõnul kannavad andmed süsteemi valvespetsialistid, kuid puudumiste, lahkumiste ja kohalolu üle arvestuse pidamine ei ole olnud korrektne, millest on tingitud ka erinevate andmete esitamine õpilaste üle arvestuse pidamisel.

Kasvatusepedagoogi selgituste kohaselt on õpilastel omavoliliseks lahkumiseks erinevaid võimalusi: õues on aia kõrval vihmaveetoru ning sealt hüpatakse üle aia, teine võimalus on aia lõhkumine või minnakse akna kaudu. Õpilastega tehtud intervjuudest selgus, et omavoliline lahkumine on äärmiselt lihtne ja nende omavahelises koostöös kergesti korraldatav, kuna töötajaid on vähe. Õpilaste sõnul karistatakse omavolilist lahkumist tavaliselt kodukülastuse võimaluse äravõtmisega. Kuna karistusaeg järgmise koduskäimise võimaluseni on neli nädalat, eelistavad enamus õpilasi uuesti omavoliliselt lahkuda, et saada oma lähedaste või sõpradega suhelda.

Vestlustes kooli töötajatega toodi välja, et õpilastega käitumiseks ja suhtlemiseks peetakse oluliseks ühesuguste reeglite kehtestamist nii õpilastele kui töötajatele ning kehtestatud reeglite täitmist nii õpilaste kui töötajate poolt.

Õpilaste ja töötajatega läbi viidud intervjuudest selgus, et kuna rühmadesse on paigutatud väga erineva vanuse, tausta ning probleemidega õpilased, esineb koolis konflikte ja vägivaldajuhtumeid nii õpilaste vahel kui koolitöötajate suhtes. Näiteks kirjeldasid kooli töötajad ja õpilased juhtumit, kus õpilane tuli kiusamisprobleemide ja füüsilise vägivaldaga tõttu paigutada teise rühma. Vestlustest õpilaste ja töötajatega selgus, et mõnedes rühmades esineb kinnipidamisasutustele omane subkultuur ja hierarhia, mis ei luba omavahelistest vägivaldajuhtumitest teatada. Esineb väljapressimisi ning teistele kuuluvate isiklike asjade omandamisi, millest õpilased töötajaid ei teavita.

Järelevalve läbiviimise perioodil 09.–20.11.2015 registreeriti koolis viis vägivaldajuhtumit, millest neli toimusid erihoolekande rühmas ja üks kõige raskemas rühmas, kus on koos vanglakogemusega õpilased. Neist kahel korral kutsuti kohale ka kiirabi ja politsei ning nende juhtumite lahendamise tegeleb edasi politsei. Vägivallajuhtumi puhul tehakse ettekanne järelevalve peaspetsialistile, kes valmistab ette direktori käskkirja videosalvestise väljavõtte tegemiseks ja avalduse, mis edastatakse politseile. Võimalik on pöörduda ka otse ja koheselt politsei poole, mille kohta saab kool info töötaja poolt esitatud ettekandest, mis on registreeritud järelevalve peaspetsialisti juures. 11.09.2015 on direktor edastanud kõikidele töötajatele e-posti kaudu pöördumise ettekannete koostamise vajadusest. Samas selgus

õõkasvatavate vestlusest, et neid ei olnud teavitatud, et vägivallajuhtumit oleks vaja fikseerida või alati sellest kedagi teavitada. Sellest kuulsid nad endi sõnul esmakordselt politsei käest 17.11.2015 toimunud koostöökohtumisel. Seetõttu ei olnud õõkasvatava teavitanud kedagi ka järelevalve ajal toimunud vestluse hommikul rühmas toimunud intsidendist.

17.11.2015 toimus koolis töötajate koosolek, kus osalesid kolm töötajat ka Politsei- ja Piirivalveameti Ida Prefektuuri Rakvere politseijaoskonnast, kus arutati, millised on kooli töötajate probleemid, õigused ja võimalused ning tegutsemisviisid erinevate oholukordade puhul.

- 2.1.2. PGS § 44 lõike 4 kohaselt korraldatakse ruumide ja territooriumi kasutamine võimaluse piires selliselt, et see aitaks ennetada õpilaste ja koolitöötajate vaimset või füüsilist turvalisust ohustava olukorra tekkimist.

Valvespetsialisti sõnul koordineeritakse õpilasarühmade liikumist valvelauast valvespetsialisti poolt telefoni kaudu. Sellega välditakse erinevate rühmade mittesoovitavat kokkupuudet. Õppetööst vaba aja tegevused on kavandatud rühmade tööplaanides. Personali vähesuse tõttu ei ole õpilaste vaba aeg piisavalt ja mõtestatult sisustatud, olemasolevad ruumid (saal, õueala, huvitegevuse ruumid) maksimaalselt kasutatud ning järelevalve peaspetsialisti selgituste kohaselt ei jätku iga päev ka kõigile korrustele järelevalve spetsialiste, millest tulenevalt ei ole tagatud õpilaste ja töötajate turvalisus.

Õpilaste ja töötajatega läbi viidud intervjuudest selgus, et vaatamata olukorrale, kus korrustele on paigutatud valvekaamerad ning õpilaste toad on lukustatavad, ei sega see õpilastel korraldada omavahelisi arveteklaarimisi. Nende sõnul kasutatakse selleks õpilase tuba, kus kaamera puudub või kaetakse valvekaamera riideesemega. Kuna ukse avanevad sissepoole, annab see kasvandikele võimaluse uks seestpoolt mööbliesemetega barrikadeerida ning keelatud tegevust jätkata, vaatamata kasvataja või järelevalve sekkumisele.

- 2.1.3. Alaealise mõjutusvahendite seaduse (AMS) § 6¹ lõike 1 kohaselt ei või kasvatus eritingimusi vajavate õpilaste kooli õpilase valduses olla esemeid ja aineid, mis on kinnitatud loeteluna Vabariigi Valitsuse 09.10.2001 määruses nr 315 „Esemete ja ainete loetelu, mis ei või olla kasvatus eritingimusi vajavate õpilaste kooli õpilase valduses“. AMS § 6¹ lõike 5 kohaselt koostab kasvatus eritingimusi vajavate õpilaste kooli direktor või tema volitatud isik viivitamatult protokoll, kuhu kantakse protokoll koostamise aeg ja koht; protokoll koostaja ees- ja perekonnanimi; selle õpilase ees- ja perekonnanimi, kellelt esemed või ained ära võeti; äravõetud esemete või ainete loetelu; õpilase ja protokoll koostaja allkiri.

Teenistusliku järelevalve läbiviimisel esitatud dokumendi „MHK õpilastele keelatud esemed, ained ja tegevused“ kohaselt on loetelust välja jäetud sularahaga ja mobiiltelefonid. Direktor põhjendas seda asjaoluga, et koolis on ka õpilasi, kes on tulnud avalduse alusel ning kellel on õigus omada nii raha kui mobiiltelefone. Õpilaselt äravõetud esemete kohta on koolis koostatud aktid. Esemete äravõtmise puhul peab aktil AMS § 6¹ lõike 5 kohaselt olema lisaks protokollijale ka õpilase allkiri, mis järelevalve peaspetsialisti poolt esitatud septembrist alates koostatud 14 akti puhul puudus kaheksal korral. Õpilaste allkirjad puudusid septembrikuistel aktidel. Alates oktoobrikuust on õpilaste allkirjad aktidel olemas ning alates 19.11.2015 on akti vormi asjakohasemaks muudetud ja õpilase allkirja koht eraldi välja toodud.

Kooli töötajatelt saadud informatsiooni kohaselt ei ole täielikult võimalik tagada kontrolli keelatud esemete või ainete omamise üle, kuna vanema avalduse alusel Valgejõe õppekeskusesse paigutatud õpilased omavad õigust lahkuda koolivälisel ajal territooriumilt.

2.1.4. AMS § 6² kehtestab nõuded eraldusruumi kasutamisele ja tegevuse dokumenteerimisele. Lõike 1 kohaselt võib kasvatuse eritingimusi vajavate õpilaste kooli õpilase paigutada rahunemiseks eraldusruumi, kuid mitte kauemaks kui 24 tunniks. Eraldusruumi paigutamise kohta koostab kasvatuse eritingimusi vajavate õpilaste kooli direktor või tema volitatud isik viivitamatult motiveeritud käskkirja, mille kooli direktor või tema volitatud isik teeb õpilasele allkirja vastu teatavaks käskkirja koostamise päeval. Õpilase võib paigutada eraldusruumi juhul, kui on otsene oht enesevigastuseks või vägivallaks teiste isikute suhtes ning suusõnaline rahustamine ei ole osutunud küllaldaseks. Eraldusruumi paigutamise kohta peetakse registreerimisraamatut.

Direktori 10.09.2015 käskkirjaga nr 1.1-3/369 on kinnitatud „Maarjamaa Hariduskolleegiumi eraldusruumi kasutamise ja paigutamise kord“. Järelevalve läbiviimisel selgus, et puudusi esines AMS § 6² lõike 1 täitmisel, mille kohaselt koostab kasvatuse eritingimusi vajavate õpilaste kooli direktor või tema volitatud isik õpilase eraldusruumi paigutamise kohta viivitamatult motiveeritud käskkirja, mille kooli direktor või tema volitatud isik teeb õpilasele allkirja vastu teatavaks käskkirja koostamise päeval.

Teenistusliku järelevalve läbiviimisel esitatud vastavates direktori käskkirjades puudus õpilase allkiri. Kooli järelevalve peaspetsialisti sõnul viiakse tegevus lähiajal kooskõlla seaduses kehtestatud. Samas tõi järelevalve peaspetsialist välja asjaolu, et sellisel juhul vajab kindlasti kirjeldamist tegevus õpilase allkirjastamisest keeldumise korral. Õpilastega peetud vestlustest selgus, et allkirja on mõningatel juhtudel siiski küsitud, kuid nad ei ole soovinud alla kirjutada, samuti selgus, et õpilased ei ole teadlikud eraldamisruumi paigutamise alustest ning oma õigustest eraldusruumis viibimise ajal vastavalt AMS § 6² lõikele 9. Direktori selgituste kohaselt peaksid õpilastele eraldusruumi paigutamise protseduuri ja õigusi selgitama sotsiaalpedagoogid.

Sotsiaalministri 08.02.2002 määruse nr 33 „Eraldusruumi ja selle sisustuse tervisekaitse- ning ohutusnõuded“ § 4 lõike 2 kohaselt peavad eraldusruumis olema laud, voodi ja taburetid, mis kinnitatakse kas põrandale või seina külge. Teenistusliku järelevalve läbiviimise ajal puudusid eraldusruumis kõik nimetatud esemed. Järelevalve peaspetsialisti sõnul viiakse pikaajalisema paigutuse korral õpilasele magamiseks tema madrats.

Menetluses olev kodukord ei viita eraldusruumi paigutamise korrale või selle olemasolule, mistõttu ei pruugi töötajad ning õpilased teada paigutamise alustest ning õpilaste õigustest eraldusruumis viibimise ajal.

AMS § 6² lõike 3 punkti 6 kohaselt peab eraldusruumi paigutamise registreerimisraamatus olema arsti märke õpilase tervisliku seisundi kohta. Järelevalve peaspetsialisti sõnul on nad teadlikud selle vajalikkusest, kuid seda ei ole olnud võimalik täita, kuna isegi kiirabi kohale tulemisel keelduvad meedikud dokumendile alla kirjutamast.

Sotsiaalministri 14.12.2000 määruse nr 80 „Töötervishoiu- ja tööohutuselise väljaõppe ja täiendõppe kord“ § 3 lõike 1 kohaselt peab tööandja korraldama ettevõttes esmaabi andvale töötajale väljaõppe hiljemalt ühe kuu jooksul alates tema määramisest. Järelevalve peaspetsialisti selgituste kohaselt töötajad ei tea, kes oskab vajadusel esmaabi anda, nii et see oleks tagatud ööpäevaringselt.

2.2. Töökorraldus kooli õpilaskodus

2.2.1. Haridus- ja teadusministri 30.09.2011 määruse nr 49 „Maarjamaa Hariduskolleegiumi põhimäärus“ § 10 kohaselt jaguneb õppekavaväline tegevus kooli korraldatud ja õpilastele suunatud õppekavaväliseks tegevuseks ning kooli osutatavateks teenusteks. Õppekavaväliseks tegevuseks loetakse kooli korraldatud huvitegevust, tegevust

pikapäevarühmas, õpilaskodus, üritustel ja väljasõitudel. PGS § 39 lõike 2 ning haridus- ja teadusministri 30.09.2011 määruse nr 49 „Maarjamaa Hariduskolleegiumi põhimäärus“ § 11 lõike 2 kohaselt korraldatakse õpilaskodus õppekavavälisest tegevusest, mille tagatakse õpilasele tema vajadustele ja huvidele ning turvalisuse ja tervisekaitse nõuetele vastavad õppimis-, elamis- ja kasvatustingimused.

Direktori 20.10.2015 käskkirjaga nr 1-5/70 on kinnitatud Maarjamaa Hariduskolleegiumi Valgejõe õppekeskuse päevakava tagasiulatavalt 01.09.2015. Päevakava tagasiulatav kinnitamine ei ole korrektne.

Õppekavavälised tegevused on registreeritud elektroonilises süsteemis. Järelevalve raames võeti vaatluse alla õpilaste õppekavavälised tegevused kl 15–22 perioodil 09.–15.11.2015. Vaatluse alla võetud 5. rühmas oli sel perioodil õpilaste õppekavavälise aeg sisustatud järgmiste tegevustega: vestlused 6 t, jalutuskäik linnas 14 t, õues viibimine 2 t, lauamängud 5 t, käeline tegevus (joonistamine) 9 t, teleri vaatamine 8 t, spordisaal 5 t, äratus või ettevalmistus öörahuks, koristamine 9 t; 8. rühmas vestlused 5 t, jalutuskäik loodusesse/terviserajal 4 t, pallimängud õues 7 t, pallimängud spordisaalis 7 t, lauamängud, käeline tegevus (joonistamine) 13 t, teleri vaatamine 13 t, äratus või ettevalmistus öörahuks, koristamine 12 t, arvutimängud 1 t, vaba aeg 1 t.

Päevaplaanidest nähtub, et suurem rõhk on majasisestel tegevustel, väga vähe on õpilastel füüsilist ja kehalist tegevust, suurem rõhk on käelistel tegevustel. Näiteks novembris on õueala kasutamise graafiku alusel vanema avalduse alusel koolis viibijatel õueala kasutamine nädala sees kavandatud üks tund päevas, nädalavahetusel pool tundi päevas, teistel rühmadel vaid pool tundi kõikidel nädalapäevadel. Vähe on tegevusi, kus oleks näha, et need on suunatud poistele ning lähtuvad nende eripärast.

Huvijuht töötab koolis 0,5 ametikohaga alates 02.02.2015, 1,0 ametikohaga alates 01.09.2015. Huvijuhi ülesandeks on koordineerida ringijuhtide tööd, kuid koolis töötab ainult üks ringjuht 0,41 ametikohaga. Järelevalve läbiviimise ajal töötas koolis käsitööring. Ring toimus kolm korda nädalas.

Huvijuhi selgituste kohaselt on ametikohad täitmata põhjusel, et ei ole leitud ringijuhte. Poisse huvitaks robootika, foto- ja arvutiring. Poiste huvidele vastavaid ringe ei ole. Vabal ajal korraldatakse tegevusi rühmas, õpilased puhkavad, jalutavad. Huvijuhi hinnangul meeldivad poistele kokandustunnid, ekskursioonid, sporditegevus. Poisid tahaksid tegeleda õppekavaväliselt tööõpetusega. Õpilastel on suurem soov tegelda spordiga. Takistuseks on olnud spordivahendite puudus. Järelevalve läbiviimise ajal toimus spordisaali sisustamine.

Huvijuht korraldab ekskursioone, ühisüritusi. Õues liikumisega seotud tegevustest toimub üks kord kuus spordipäev, kus osalevad kõik õpilased. Augustis toimus üks matk ja septembris oli kaks matka, oktoobris ei olnud.

Väga populaarne on õpilaste jaoks X-Box (elektrooniline mäng). Arvutit soovitakse kasutada rohkem. Nii X-Boxi kui arvutit saavad õpilased kasutada vastavalt graafikule.

10 vene õppekeelega ja 9 eesti õppekeelega õpilast osalevad üheaastases projektis „Kaitse end ja aita teist“. Projekti eesmärgiks on õpetada lapsi ohuolukordasid ära tundma, neid ennetama ja hätta sattudes oskuslikult käituma.

Huvijuht peab väga oluliseks probleemiks ringijuhtide, eelkõige spetsialistide puudust, et sisustada õpilaste õppekavavälisest aega.

Töötajatega vestlustes toodi välja, et õpilaste vaba aja tegevuste korraldamisel õppekavavälisel ajal ei ole arvestatud nende vanust, huve ja tausta. Põhitegevus on käeline, aga see ei ole poisse motiveeriv tegevus. Oluline on korraldada õpilastele eakohaseid tegevusi, mis tagaks neile toimetuleku tavaelus. Väga vajalikuks peetakse õpilastele kutsealaste oskuste andmist.

Õpilaste sõnul on neil kooliväline aeg ning nädalavahetused enamjaolt sisustamata või sisustatud tegevustega, mis ei sobi kõigile. Vaba aja veetmise võimalustena toodi välja peamiselt teleri vaatamist ning arvuti või X-Boxiga mängimist, mis ei ole aga õpilastele sobivad tegevused, kuna erialaspetsialistid peavad impulsikontrolliprobleemidega laste osas kahjustavaks arvutimängude vmt ajaveetmise vormi kasutamist enam kui 30 minutit nädalas. Puudust tunti jõusaalist, mis õpilaste sõnul oli vanas hoones olemas. Õpilaste sõnul võiks rohkem korraldada eesmärgistatud õppekäike või ekskursioone. Intervjuudest selgus, et õpilaste kaasamine oma vaba aja sisustamisse on vähene ning nende ettepanekutega arvestatakse vähe. Positiivse näitena toodi välja õpetajate osavõtlikkus ning abi klassiväliste ürituste organiseerimisel.

Õpilaste sõnul võiks olla ka rohkem motiveerivat süsteemi, kus paremini käitumine võimaldaks näiteks üksinda väljas käia.

- 2.2.2. Sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) §-s 11⁵² on kehtestatud ööpäevaringsele erihooldusteenusele esitatavad nõuded kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku puhul.

Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule, on ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja kohustatud lisaks SHS §-s 11⁵¹ sätestatud nõuetele tagama, et kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isik ei lahkuks ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise ruumidest ega territooriumilt ilma ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja poolt tagatud saatjata; tagama ööpäevaringse pideva kontrolli ja ülevaate kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku liikumise, asukoha ja tegevuste üle ja tagama, et kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isik ei seaks ohtu ennast või teisi isikuid.

Haridus- ja teadusministri 30.09.2011 määruse nr 49 „Maarjamaa Hariduskolleegeiumi põhimäärus“ § 7 lõike 6 alusel võib kool osutada SHSis sätestatud erihooldekandeteenuseid Sotsiaalkindlustusameti väljastatud tegevusloa ulatuses. Maarjamaa Hariduskolleegeiumil on Majandustegevuse Registri andmetel alates 20.04.2015 tegevusloba ööpäevaringse erihooldekandeteenuse osutamiseks, sh Emajõe õppekohas kahele ning Valgejõe õppekohas neljale kohtumäärusega erihooldekandeteenusele suunatud alaealisele. Vastavalt SHS § 11³⁴ lõikele 1 peab erihooldekandeteenust vahetult osutama tegevusjuhendaja, kes vastab lõigetes 1 ja 2 esitatud nõuetele ning olema lisaks läbinud valdkonna eest vastutava ministri poolt kehtestatud kava kohase 60-tunnise täienduskoolituse tööks suurema ohtlikkusastmega isikutega. Tegevusloa taotlemisel on esitatud teenuse vahetuteks osutajateks neli töötajat.

Sotsiaalpedagoogi ja psühholoogi sõnul on suureks probleemiks kohtumäärusega erihooldekandeteenusele paigutatud õpilaste turvalisuse tagamine. Et õpilased tunneks end turvaliselt, on vaja stabiilset keskkonda, mille tagab eelkõige püsiva, kooli eripära arvestava ja eriettevalmistuse saanud personali olemasolu. Neli teenusel olevat õpilast on kahes eraldi rühmas, kusjuures töötajad vahetuvad neis iga paari tunni tagant. Kuna kasvatuspersonali on ebapiisavalt, tagatakse järelevalve erinevatel ametikohtadel töötavate inimeste poolt asendustundidena. Novembrikuise töögraafiku järgi ei ole kindlust, et erihooldekandeteenusel olivate rühmas igal ajahetkel töötav personal on saanud vastava ettevalmistuse. Õpilaste sõnul sisulist mõtestatud tegevust rühmas ei toimu. Üks õpilane on oktoobri-novembrikuu jooksul eraldusruumi paigutatud kuuel korral.

- 2.2.3. SHS § 20¹ reguleerib sotsiaalteenust saava isiku liikumisvabaduse piiramist. Lõike 1 kohaselt võib õigust vabalt liikuda piirata isikutel, kes on paigutatud hoolekandetasutusse kohtumääruse alusel vastavalt SHS §-le 19, ja isikutel, kes saavad

ööpäevaringset erihooldusteenust, kui see on vajalik nimetatud isiku või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitseks.

Maarjamaa Hariduskolleegium osutab ööpäevaringset erihooldusteenust vaid nendele isikutele, kes on teenusele paigutatud SHS § 19 alusel ehk kellele laieneb vabalt liikumise piirang. Vaatamata sellele ei tuvastatud erihooldusteenusel asuva õpilasega peetud intervjuust olulisi isiku õiguste rikkumisi.

- 2.2.4. SHS § 20² reguleerib isiku eraldamist teistest teenust saavatest isikutest. Lõikes 1 on kehtestatud, et ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja võib kasutada isiku suhtes, kes ei ole ööpäevaringset erihooldusteenust saama paigutatud kohtumäärusega, liikumisvabaduse piiranguna ainult eraldamist. Eraldamist võib kasutada lisaks kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikute suhtes. Lõike 2 kohaselt loetakse eraldamiseks isiku eraldusruumi paigutamist. Isiku eraldusruumis viibimise ajal peab isik olema pidevalt ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja järelevalve all. Lõike 3 kohaselt kehtestab eraldusruumile, eraldusruumi sisustusele ja kättesaadavale joogiveele esitatavad nõuded valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Asutuses on kehtestatud AMS § 6² alusel eraldusruumi paigutamise kord, kuid puudub kord SHS § 20¹ alusel psüühikahäiretega inimeste eraldusruumi paigutamiseks. Seega paigutatakse esimese korra alusel eraldusruumi ka kohtumäärusega erihoolekandeteenusel olijad. SHS § 20² lõike 6 alusel võib erihoolekandeteenusel olijat eraldusruumi paigutada kuni kiirabiteenuse või politsei saabumiseni, kuid mitte kauem kui kolmeks tunniks järjest. Direktori 22.10.2015 käskkirja nr 2-2/74 alusel eraldusruumi paigutatud erihoolekandeteenusel olev õpilane viibis seal järjest 9 tundi ja 50 minutit, kuna keeldus sotsiaalpedagoogi sõnul välja tulemast. Rahutute ja vägivaldsete isikute probleemse käitumise juhtimise ja eraldamise juhendit asutuses ei ole.

2.3. Õpilase arengu toetamine koolis

- 2.3.1. PGS § 37 lõike 2 kohaselt tagatakse õpilasele vähemalt eripedagoogi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenus. Tugispetsialistide teenuse rakendamiseks loob võimalused kooli pidaja ning selle korraldab direktor. PGS § 47 lõike 3 kohaselt määrab direktor isiku, kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide, andekate õpilaste juhendajate ja õpetajate vahel. PGS § 48 lõike 4 kohaselt kirjeldavad meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vähemalt kord õppeaastas õpilase arengut ja toimetulekut ning esitavad omapoolsed soovitusel.

Kooli direktori 01.09.2015 käskkirjaga nr 1.1-3/359 on kooli töötajate koosseisus ette nähtud 2,0 eripedagoogi, 2,0 psühholoogi, 11 sotsiaalpedagoogi ametikohta. Psühholoog on koolis 1,0 ametikohaga, sotsiaalpedagoogide ametikohtadest on täidetud seitse. Koolis puuduvad eripedagoogid nii eesti kui vene õppekeelega õpilastele, eripedagoogi teenuseid osutavad pilootprojekti kaudu töövõtulepinguga töötav eripedagoog ja riikliku rehabilitatsiooni raames töövõtulepinguga töötav eripedagoog. Tugiteenused ei ole tagatud kõigile abivajavatele õpilastele.

Õpetajate ja tugipersonali vähesuse tõttu on täitmata PGSi § 37 lõige 1, mille kohaselt jälgivad õpetajad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet õpilase vajaduste kohaselt, ning lõige 2, mille kohaselt tagatakse õpilasele koolis vähemalt eripedagoogi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenus. PGS § 47 lõike 3 kohaselt määrab direktor isiku, kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega (HEV) õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide ja õpetajate vahel. HEV koordinaatorit koolis määratud ei ole. Direktori selgituste kohaselt koordineerivad tugivõrgustiku tööd sotsiaaltöö juht ja sotsiaalpedagoogid, kelle tööülesanded on sätestatud töölepingus.

- 2.3.2. PGS § 37 lõike 3 kohaselt korraldatakse õpilase arengu toetamiseks temaga koolis vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguveestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides, lõike 5 kohaselt kehtestab arenguveestluse korraldamise tingimused ja korra kooli direktor, esitades selle enne arvamuse andmiseks õppenõukogule ja hoolekogule.

Koolis ei ole kinnitatud arenguveestluse korraldamise tingimusi ja korda. On olemas vorm Maarjamaa Hariduskolleegiumi Emajõe õppekeskuse arenguveestlusele kutse saatmiseks ning arenguveestluse protokoll vorm, mida on kasutatud 2015. aasta kevadel arenguveestluste läbiviimisel Valgejõe õppekeskuses. Sotsiaalpedagoogi sõnul on arenguveestlused õpilastega viidud läbi mais-juunis 2015. aastal. Arenguveestluste koordineerimise kohustus on ametijuhendi järgselt sotsiaalpedagoogil. Varasemalt ei ole koolis arenguveestlusi läbi viidud.

- 2.3.3. PGS § 37 lõike 4 kohaselt osalevad arenguveestlusel õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul vanem. Kui kool ei ole saanud koolikohustusliku õpilase vanemaga kontakti, et leppida kokku arenguveestluse aeg või vanem ei ole teistkordselt ilmunud arenguveestlusele kokkulepitud ajal, teavitab kool sellest õpilase elukohajärgset valla- või linnavalitsust, kes korraldab vajaduse korral lapse õiguste kaitsmiseks vajalike meetmete rakendamise.

2014/2015. õppeaasta kevadel viidi läbi 22 arenguveestlust. Koosolekukutse vormi järgi saadetakse kutse koosolekule lapsevanemale, maavalitsuse alaealiste komisjoni sekretärile, omavalitsuse lastekaitse spetsialistile ning koosolekul osalevad Maarjamaa Hariduskolleegiumi juhtkonna esindaja ja õpilase sotsiaalpedagoog. 2015. aasta kevadel läbi viidud arenguveestluste protokollidest nähtub, et arenguveestlusele õpetajat üldjuhul kaasatud ei olnud, ka õpilase kasvatajat mitte alati.

- 2.3.4. PGS § 48 lõike 6 kohaselt dokumenteeritakse haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitusel õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta, kooli tugispetsialistide soovitusel, testimiste ja uuringute tulemused ning nõustamiskomisjoni soovitusel õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed haridusliku erivajadusega õpilase arengu ja toimetuleku jälgimiseks koostatud individuaalse arengu jälgimise kaardil. Individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise ja täitmise eest vastutavad isikud määrab direktor.

Õpilase individuaalse arengu kaarte täidetakse elektroonilises süsteemis. Täitmise eest vastutab sotsiaaltöö juhi/õppekeskuse asejuhataja sõnul sotsiaalpedagoog. Töötajate puuduse tõttu on sotsiaalpedagoogid sunnitud aeg-ajalt töötama rühmas kasvatajana ning seepärast ei ole veel kõikide õpilaste kohta kaarte jõutud täita. Sama on pedagoogilis-psühholoogilise hindamisega, mille jaoks on Emajõe õppekeskuses välja töötatud vastavad tugikava vormid: „riskitabel“ ning „õpilase individuaalse arengu hindamine õppetöös“. Sotsiaaltöö juhi/õppekeskuse asejuhataja sõnul neid tabelleid ka juba täidetakse, kuid samas ollakse üle vaatamas, kas Emajõe õppekeskuse jaoks välja töötatud tabelid ka Valgejõe õppekeskusele sobivad või oleks neid vaja lihtsustada.

Tugispetsialistidest töötab Valgejõel hiljuti tööle tulnud psühholoog, kes enda sõnul veel ei ole kõikide õpilastega jõudnud tutvuda ega töötajatega koostöövõrgustikku tekitada. Eripedagoogi kaks ametikohta on täitmata.

- 2.3.5. Haridus- ja teadusministri 30.09.2011 määruse nr 49 „Maarjamaa Hariduskolleegiumi põhimäärus“ § 8 lõike 1 kohaselt tegutsevad koolis järgmised hariduslike erivajadustega õpilaste klassid: 1) klassid käitumisprobleemidega õpilastele; 2) klassid õpiraskustega õpilastele; 3) klassid lihtsustatud õppel olevatele õpilastele; 4) väikeklassid autismi spektrihäiretega, aktiivsus- ja tähelepanuhäiretega või sõltuvushäiretega õpilastele või õpilastele, kelle andekus kombineerituna mõne muu

erivajadusega toob kaasa vajaduse õppida väikeklassis; 5) klassid tundeelu- ja käitumishäiretega õpilastele.

Järelevalve läbiviimise ajal oli koolis moodustatud üheksa rühma: I (erihooletanne) – 2 õpilast; II (erihooletanne) – 2 õpilast; III – 6 õpilast; IV – 3 õpilast (avalduse alusel); V – 7 õpilast (avalduse alusel); VI – 5 õpilast (avalduse alusel); VII – 8 õpilast; VIII – 8 õpilast; IX – 5 õpilast. Rühmade moodustamisel on aluseks nende kooli suunamise põhjused:

- 1) õpilased, kes on kohtumäärusega suunatud erihooletusteenusele ja kelle puhul kehtib liikumiskiirang väljaspool õppekeskust;
- 2) õpilased, kes on suunatud kooli kohtu kaudu ja kelle puhul kehtib liikumiskiirang väljaspool õppekeskust;
- 3) õpilased, kes on koolis vanema avalduse alusel ning tulnud üle Vastseliina Internaatkoolist, kellele liikumiskiirangute kehtestamiseks väljaspool õppekeskust seadusandlikud alused puuduvad.

2.4. Kooli juhtimine

Haridus- ja teadusministri 30.09.2011 määruse nr 49 „Maarjamaa Hariduskollegiumi põhimäärus“ § 12 kohaselt juhib kooli direktor, kes tagab koostöös õppenõukogu, kooli hooletkogu ja õpilasesindusega kooli tulemusliku ja häireteta töö ning kooli arengukava, õppekava ja kodukorra täitmise. Direktor juhib õppe- ja kasvatustegevust.

PGS § 73 lõike 1 kohaselt on hooletkogu alaliselt tegutsev organ, kelle ülesanne on kooli õpilaste, õpetajate, kooli pidaja, õpilaste vanemate, vilistlaste ja kooli toetavate organisatsioonide ühistegevus õppe ja kasvatuse suunamisel, planeerimisel ja jälgimisel ning õppeks ja kasvatuseks paremate tingimuste loomine.

2.4.1. Direktori 01.09.2015 käskkirjaga nr 1.1-3/359 on Valgejõe õppekoha juhtimisel ette nähtud direktori 1,0, sotsiaaltöö juht/õppekeskuse asejuhataja 1,0, õppealajuhataja 1,0 ametikohta. Tegelikult on kaasatud juhtkonna koosseisu ka järelevalve peaspetsialist ja juhiabi.

2.4.2. Kooli direktor töötab antud ametikohal alates 06.09.2011. Haridus- ja teadusministri 29.08.2013 määruse nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ § 2 lõike 1 kohaselt on põhikooli direktori kvalifikatsiooninõudeks magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon ning juhtimiskompetentsid. Direktori kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele.

2.4.3. Kooli sotsiaaltöö juht/õppekeskuse asejuhataja töötab antud ametikohal alates 01.09.2015, eelnevalt töötas asutuses alates 13.01.2011 kasvatajana, alates 01.09.2013 sotsiaalpedagoogina, alates 01.04.2014 sotsiaaltöö juhina. Töötajal on sotsiaalteaduste bakalaureuse kraad. Eesti Hariduse Infosüsteemis (EHIS) seisuga 10.11.2015 töötaja kohta andmed puuduvad.

2.4.4. Õppealajuhataja töötab antud ametikohal alates 01.09.2014. Haridus- ja teadusministri 29.08.2013 määruse nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ § 2 lõike 2 kohaselt on põhikooli õppealajuhataja kvalifikatsiooninõudeks magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Õppealajuhataja kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele, kuna magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon puudub. EHISes on märgitud kvalifikatsioon vastavaks, mistõttu on EHISes tegemist ebaõigete andmetega.

2.4.5. Kooli hooletkogu on moodustatud haridus- ja teadusministri 07.05.2015 käskkirjaga nr 177 „Maarjamaa Hariduskollegiumi hooletkogu moodustamise kord.“ Hooletkogu koosolekuid on uue koosseisuga toimunud kolm (15.06.2015 protokoll nr 1; 11.08.2015 protokoll nr 2; 18.11.2015 protokoll nr 3), neist teine koosolek toimus

elektroonselt. Koosolekutel on tutvunud kooli vastuvõtukorraga ja kinnitatud Maarjamaa Hariduskolleegeiumi vabade ametikohtade konkursi kord.

- 2.4.6. Juhtimise korraldus ei ole selge ja arusaadav, vastutus jaguneb mitme juhtkonnaliikme vahel, samal ajal puudub selgus, kellel ja millises valdkonnas on otsustusõigus. Õppekeskuse juhina tegutseva töötaja ametinimetuse on sotsiaaltöö juht/õppekeskuse asejuhataja, mis viitab sellele, et kui on õppekeskuse asejuhataja, peaks struktuuris olema ka õppekeskuse juhataja. Õppekeskuse juhataja ametikohta ei ole, kuid sisuliselt täidab asejuhataja õppekeskuse juhi tööülesandeid. Töötajatel pole selge, kui suur on sotsiaaltöö juhi/õppekeskuse asejuhataja otsustusõigus. Sotsiaaltöö juhi/õppekeskuse asejuhataja ametijuhendi kohaselt allub tema direktorile ja talle alluvad kõik Valgejõe õppekeskuse töötajad. Samal ajal on ka õppealajuhataja vahetu töö korraldaja direktor ning õppealajuhatajale alluvad aineõpetajad, eripedagoogid, abiõpetajad, huvijuht, haridustehnoloog, ringijuhid, raamatukoguhoidja. Alluvussuhted ning otsustusõigus ei ole selged ka töötajatele. Kooli direktori selgituste kohaselt on vastutus ja oodatavad töötulemused määratletud ametijuhendis, kuid pädevamate otsuste vastuvõtmiseks arutletakse keerulisi probleemkohti koos ja otsustatakse kollegiaalselt, kuna valdkonna juhid on lühiajalise kogemusega.

- 2.5. Personali koosseis ja ettevalmistus tööks erivajadustega õpilastega
PGS § 74 lõike 3 kohaselt kinnitab koolitöötajate koosseisu direktor pidaja kehtestatud korras.

Haridus- ja teadusministri 30.09.2011 määruse nr 49 „Maarjamaa Hariduskolleegeiumi põhimäärus“ § 19 lõike 2 kohaselt on õpetajate ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ülesanne tagada õpilaste areng õppe- ja kasvatustegevuse abil, mis tugineb ühiselt seatud eesmärkidele ja kokku lepitud hindamis põhimõtetele. Teiste töötajate ülesanne on tagada kooli häireteta töö ja majanduslik teenindamine.

Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määruse nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ § 17 kohaselt kantakse õpetajate ja õppejõudude alamregistrisse andmed õpetajate, koolijuhtide, tugispetsialistide õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajate kohta; § 22 lõike 2 kohaselt esitavad õppeasutused õpetajate kohta andmed õpetajate ja õppejõudude alamregistrisse õpetaja tööle asumise, töölt lahkumise või andmete muutmise päeval.

Haridus- ja teadusministri 29.08.2013 määrusega nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ on kehtestatud nõuded direktorile, õppealajuhatajale, õpetajatele ja tugispetsialistidele.

Järelevalve läbiviimisel oli vaatluse all personali koosseis ja ettevalmistus tööks erivajadustega õpilastega.

- 2.5.1. Direktori 01.09.2015 käskkirjaga nr 1.1-3/359 on kinnitatud Maarjamaa Hariduskolleegeiumi koosseis alates 01.09.2015, millega on Valgejõe õppekohas ette nähtud 64,85 ametikohta (veerg „Valgejõe ÕK kehtiv koosseis“). Käskkirja kohaselt on planeeritud suurendada koosseisu 54,75 ametikoha võrra ja koondada 3,7 ametikohta (veerg „Valgejõe ÕK uus koosseis (kooskõlastamiseks esitatud koosseis)“). Juhiabi selgituste kohaselt on veerg „Valgejõe ÕK kehtiv koosseis“ tegelikult kuni 31.08.2015 toiminud koosseis ning veerus „Valgejõe ÕK uus koosseis (kooskõlastamiseks edastatud koosseis)“ on koosseisud, mida on planeeritud rakendada alates 01.09.2015. Seega on alates 01.09.2015 realselt planeeritav koosseis kinnitamata.

- 2.5.2. Teenistusliku järelevalve käigus 09.11.2015 kooli poolt esitatud andmetel oli koolis 84 töötajat 76,82 ametikohaga. Ametikohtade grupi alusel oli juhte kolm (direktor, õppealajuhataja, sotsiaaltöö juht/õppekeskuse asejuhataja), administratsiooni viis (sekretär, raamatukoguhoidja, majandusspetsialist, IT-spetsialist, haridustehnoloog), õpetajaid 18, õppe- ja kasvatustöö tugitöötajaid 40 (pedagoogid, ringijuhid, huvijuht,

kasvatuspedagoogid, järelevalve spetsialistid, valvespetsialistid, abikasvatajad), tugispetsialiste kaheksa (sotsiaalpedagoogid, psühholoogid), muid töötajaid 14 (kokad, peakokk, öökasvatajad). Neli töötajat töötasid kahel erineval ametikohal.

2.5.3. Järelevalve läbiviimisel vaadeldi õpetajate, koolijuhi, tugispetsialistide (eripedagoog, logopeed, psühholoog, sotsiaalpedagoog) ettevalmistuse vastavust haridus- ja teadusministri 29.08.2013 määruses nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ kehtestatud ning andmete õigsust EHISes. EHISesse olid seisuga 09.11.2015 kantud andmed 22 Valgejõe õppekoha töötaja kohta. Andmed puudusid EHISes seitsme töötaja (viie õpetaja, ühe sotsiaalpedagoogi, ühe psühholoogi) kohta. EHISes kajastatud ja kohapealsel andmete kontrollimisel selgus:

- 1) Õpetaja (käsitöö ja kodundus II, III kooliaste) kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele, puudub magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Õpetajaga on sõlmitud aastane tööleping.
- 2) Sotsiaalpedagoogil (töölepingu algus 23.03.2015) on erialane kõrgharidus. Kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele, EHISes on märgitud kvalifikatsioon vastavaks.
- 3) Õpetaja (ajalugu, muusika II, III kooliaste) kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele, puudub magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Õpetajaga on sõlmitud aastane tööleping.
- 4) Õpetaja (ajalugu, füüsika, käsitöö ja kodundus, matemaatika, ühiskonnaõpetus III kooliaste) on lõpetanud Tambovi Riikliku Pedagoogilise Instituudi. Eesti ENIC/NARIC keskuse hinnang tasemeharidusele vastavuse kohta puudus.
- 5) Õpetaja (matemaatika II, III kooliaste) kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele, puudub nõutav haridustase, õpetajal on keskharidus. Õpetajaga on sõlmitud aastane tööleping.
- 6) Sotsiaalpedagoogil (töölepingu algus 02.09.2014) on erialane ettevalmistus koolieelses pedagoogikas ja psühholoogias, erialane ettevalmistus töötamiseks sotsiaalpedagoogina puudub. EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, mistõttu andmed EHISes ei ole õiged.
- 7) Õpetaja (bioloogia, inimeseõpetus, kunst, loodusõpetus III kooliaste) on lõpetanud K Marksi nim Smolenski Riikliku Pedagoogilise Instituudi. Eesti ENIC/NARIC keskuse hinnang tasemeharidusele vastavuse kohta puudus.
- 8) Õpetaja (bioloogia, geograafia, loodusõpetus II, III kooliaste) kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele, puudub magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Õpetajaga on sõlmitud aastane tööleping.
- 9) Õpetaja (kirjandus, kunst, vene keel II, III kooliaste) kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele, puudub magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Õpetajaga on sõlmitud aastane tööleping. EHISes on märgitud diplomi numbriks 002464, tegelikult oli diplomi number AC002464.
- 10) Õpetaja (matemaatika III kooliaste, tööõpetus/käsitöö II, III kooliaste) on lõpetanud Sverdlovski Insener-Pedagoogilise Instituudi. Eesti ENIC/NARIC keskuse hinnang tasemeharidusele vastavuse kohta puudus.
- 11) Sotsiaalpedagoogil (töölepingu algus 01.12.2014) on erialane kõrgharidus. Kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele, EHISes on märgitud kvalifikatsioon vastavaks.
- 12) Sotsiaalpedagoogil (töölepingu algus 01.09.2014) on erialane kõrgharidus. Kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele, EHISes on märgitud kvalifikatsioon vastavaks.
- 13) Sotsiaalpedagoogil (töölepingu algus 01.05.2015) on erialane kõrgharidus liikumis- ja sporditeaduses, puudub erialane kõrgharidus sotsiaalpedagoogina. EHISes on kvalifikatsioon märgitud mittevastavaks. Järelevalve läbiviimisel selgus, et pedagoog töötab alates 01.09.2015 kasvatuspedagoogina. Järelevalve läbiviimise ajal 10.11.2015 muudeti andmed EHISes.

- 14) Sotsiaalpedagoogil (töölepingu algus 01.09.2014) on erialane kõrgharidus. Kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele, EHISes on märgitud kvalifikatsioon vastavaks.
- 15) Õpetaja (eesti keel, kirjandus, kunst, loodusõpetus II, III kooliaste) kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele, puudub magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Õpetajaga on sõlmitud aastane tööleping.
- 16) Õpetaja (ajalugu, geograafia, ühiskonnaõpetus II, III kooliaste) kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele, puudub magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Õpetajaga on sõlmitud aastane tööleping.
- 17) Õpetaja (vene keel III kooliaste) kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele, puudub magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Õpetajaga on sõlmitud aastane tööleping. EHISesse on märgitud, et õpetajaga sõlmiti ja lõpetati tööleping 12.09.2013. Järelevalve läbiviimisel selgus, et tegelikult lõpetati õpetajaga eelmine tööleping 30.05.2014.
- 18) Sotsiaalpedagoogil (töölepingu algus 24.04.2015) oli EHISesse kantud ettevalmistus meditsiiniõena ja märgitud kvalifikatsioon vastavaks. Järelevalve läbiviimisel selgus, et pedagoog on lõpetanud ka Lääne-Virumaa Rakenduskõrgkooli rakenduskõrgharidusõppe sotsiaaltöö õppekava, diplom EL027309, v.a 04.06.2014, mille kohta EHISes andmed puudusid.
- 19) Õpetaja (tehnoloogiaõpetus, tööõpetus II, III kooliaste) kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele, puudub magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Õpetajaga on sõlmitud aastane tööleping.
- 20) Õpetaja (tehnoloogiaõpetus, tööõpetus II, III kooliaste) on lõpetanud S M Kirovi nim Pihkva Riikliku Pedagoogilise Instituudi. Eesti ENIC/NARIC keskuse hinnang tasemeharidusele vastavuse kohta puudus.

2.5.4. Järelevalve läbiviimise ajal (10.11.2015) kanti EHISesse järgmised andmed:

- 1) Psühholoog – töötab psühholoogina alates 01.10.2015, tasemeharidust tõendav dokument koolis puudus, EHISes oli kvalifikatsioon märgitud vastavaks.
- 2) Sotsiaalpedagoog – töötab asutuses alates 01.09.2015, pedagoogil on keskharidus, õpib Lääne-Virumaa Rakenduskõrgkoolis. Kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, töötajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 3) Õpetaja (füüsika, keemia III kooliaste) – töötab asutuses alates 09.10.2015. Õpetaja kvalifikatsioon vastab nõuetele.
- 4) Õpetaja (kehaline kasvatus II, III kooliaste) – töötab asutuses alates 21.09.2015, kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele, puudub magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Õpetajaga on sõlmitud aastane tööleping.
- 5) Õpetaja (inimeseõpetus III kooliaste) – töötab asutuses alates 21.09.2015, kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele, puudub magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Õpetajaga on sõlmitud aastane tööleping.
- 6) Õpetaja (kehaline kasvatus III kooliaste) – töötab asutuses alates 21.09.2015, kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele, puudub magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Õpetajaga on sõlmitud aastane tööleping.
- 7) Õpetaja (inglise keel III kooliaste) – töötab asutuses alates 01.09.2015, kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele, puudub magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Õpetajaga on sõlmitud aastane tööleping.

EHISE andmete kontrollimisel 09.11.2015 selgus, et EHISesse ei olnud kantud andmed seitsme pedagoogi kohta, seega ei ole pedagoogide andmete kandmisel EHISesse järgitud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määruse nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ § 22 lõikes 2 sätestatut.

Kohapealse kontrollimise ajal 11.11.2015 selgus, et koolis puudus psühholoogi tasemeharidust tõendav dokument ning kolme pedagoogi puhul puudus välismaal omandatud tasemehariduse kohta Eesti ENIC/NARIC keskuse hinnang. Seega ei olnud järgitud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määruse nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi

asutamine ning põhimäärus“ § 20, mille lõike 1 punkti 5 kohaselt on õpetajate ja õppejõudude alamregistrisse andmete kandmise ja muutmise alusdokumendiks haridust tõendav dokument.

- 2.5.5. Järelevalve läbiviimisel koolis kohapeal 11.11.2015 sai hinnata kvalifikatsiooni vastavaks 29 pedagoogist kaheksal. 17 pedagoogi kvalifikatsioon kehtestatud nõuetele ei vastanud ning nelja pedagoogi puhul ei saanud kvalifikatsiooni hinnata, kuna puudusid hinnangu aluseks olevad dokumendid, kas välismaal välja antud diplomite puhul Eesti ENIC/NARIC keskuse hinnang või tasemeharidust tõendav dokument (psühholoog). 29 pedagoogilisest töötajast oli üheaastane tähtajaline tööleping sõlmitud 13 töötajaga.
- 2.5.6. Koolitusplaani dokumendina kehtestatud ei ole, koolitused on kantud elektroonsesse süsteemi, mida kasutab kogu juhtkond ja koordineerib koolituste projektijuht. Väga palju koolitusi on seotud projektidega, mis ei ole seotud õpetajate personaalsete arenguvajadustega, millest tulenevalt ei ole töötajad mitte alati ka mõistnud koolitustel osalemise eesmärki ja vajadust. Juhiabi selgituste kohaselt on töötajaid seoses suurte projektide põhiste koolituste mahtudega teavitatud, et käesoleval õppeaastal keskendutakse eelkõige projektikoolitustele (neli erinevat projekti mõlema õppekeskuse üleselt). Kirjalikku tagasisidet töötajatelt peale koolituse läbimist ei ole küsitud, suuliselt küsib valdkonna juht. Koolituste teemad on seotud eelkõige kooli arengutega. Projektikoolitustel osalevad reeglina koos töötajatega ka vastava valdkonna juhid.

2.6. Ametikohtade täitmine

- 2.6.1. Teenistusliku järelevalve läbiviimisel selgus, et koolis on probleeme ametikohtade täitmisel. Kooli töötajate kinnitatud koosseisu järgi peaks olema õpetajate ametikohti 20, abiõpetajaid kaks, eripedagooge kaks, huvijuhti üks, ringijuhte kolm. Järelevalve läbiviimise ajal seisuga 12.11.2015 oli täidetud 20 õpetaja ametikohast 13,31 ametikohta, abiõpetajaid, eripedagooge ei olnud ühtegi, huvijuht oli 1,0, ringijuht 0,41 ametikohaga. Koolis puudusid osaliselt eesti keele ja kirjanduse, eesti keel teise keelena, inglise keele õpetaja (kaetud 4 tundi, vajadus 1,0 ametikohta). Tagatud ei ole ettevalmistus põhikooli eesti keele lõpueksamiks. Puudusid eripedagoogid nii eesti kui vene õppekeelega õpilastele. Erihoolekandes (4 õpilast) oli kaetud ainult mõni üksik tund. Koolis oli kuus täiskohaga õpetajat, teised osalise koormusega. Õpetajate vähesuse tõttu olid puuduvad õppetunnid kaetud muude tegevustega. Õpilastega tegelesid psühholoog, sotsiaalpedagoog, kasvatuspedagoog, õppealajuhataja, sotsiaaltöö juht/õppekeskuse asejuhataja. Õpetajate puudusel jäävad paljud tunnid ära. Probleemsed on kolme klassi õpilastest moodustatud liitklassid. Liidetud on 6., 7. ja 8. kl ning 7., 8. ja 9. kl. Vene kodukeelega õpilastel olid vahepeal ühes klassis nelja erineva klassi õpilased.
- 2.6.2. Järelevalve peaspetsialisti alluvuses peaks direktori poolt kinnitatud koosseisu kohaselt olema 22 ametikohta. Järelevalve peaspetsialisti kinnitusel on tema alluvuses 42 töötajat. Teenistusliku järelevalve läbiviimise ajal oli peaspetsialisti ülesandeks valvespetsialistide (6), öökasvatajate (13), järelevalve spetsialistide (12) juhendamine. Seisuga 11.11.2015 oli täitmata kaks valvespetsialisti, seitse öökasvataja, kaks järelevalve spetsialisti ametikohta. Kuna nii palju ametikohti on täitmata, ei ole järelevalve peaspetsialisti sõnul võimalik tagada koolis turvalisust. Igal korral on võimaluse korral järelevalve spetsialist, paraku igal päeval igale korrusele inimest ei jagu, kuna ei ole nii palju töötajaid.

2.7. Personalitöö korraldamine

- 2.7.1. Personalitöö keskne korraldus puudub, töövaldkonnad on jaotatud erinevate töötajate vahel. Personali tunnustus- või motiveerimissüsteemi kirjalikult vormistatud ei ole. Töötajatele makstakse tulemustasu. Tulemustasude ja premia maksmine on sätestatud

palgajuhendis. Ettepanekud esitavad vahetud juhid, kuna töötajatega arenguvestlusi ei ole läbi viidud.

2.7.2. PGS § 74 lõige 3 kehtestab töötajatele kohustuse järgida tööandja kehtestatud töökorralduse reegleid. Nimetatud tervikdokumenti koolis ei ole, on töögraafiku koostamise põhimõtted, uude majja kolimise reeglid, hea tava reeglid, sotsiaaltöö juhend.

2.7.3. Perioodil 24.08.–05.11.2015 on 84 Valgejõe õppekeskuse töötajast asunud tööle 41, lahkunud üheksa ja üle viidud viis töötajat. Kirjalikku tagasisidet lahkujatelt küsitud ei ole, personaliliikuvuse analüüsid puuduvad.

2.8. Töötajate rahulolu

Teenistusliku järelevalve läbiviimisel viidi läbi ankeetküsitlus, millele vastas 33 töötajat. Küsimustiku on koostanud OÜ Resta rahuloluküsitluste läbiviimiseks üldhariduskooli töötajatele. Küsimustikus oli esitatud 23 väidet, mis olid jaotatud seitsmesse eraldi blokki (juhtimine, töötajate motiveerimine, töötingimused, arenguvõimalused, suhted, infoliikumine, üldine rahulolu kooliga) ning millele oli võimalik vastata 5 palli skaalal, kus 1 – ei nõustu üldse ja 5 – nõustun täielikult. Kokkuvõttes on välja toodud vastused skaalal 1–2 (ei nõustu, pigem ei nõustu) ja 3–5 (nõustun, nõustun täielikult) arvuliselt.

1) Juhtimine

20 küsitlusele vastanud töötajat ei nõustunud väitega, et kooli töötajatel on võimalus kaasa rääkida oluliste otsuste tegemisel, 4 töötajat ei osanud sellele küsimusele vastata.

13 töötajat ei tea oma rolli kooli arengukava elluviimisel.

14 töötaja arvates ei viida plaanitud muudatusi ellu.

18 töötaja arvates ei käsitleta koolis probleeme avalikult.

18 töötaja arvates ei ole kool hästi juhitud ning 3 ei osanud sellele küsimusele vastata.

2) Motiveerimine

21 küsitlusele vastanud töötajat ei nõustunud väitega, et koolis jagatakse tunnustust tehtud töö eest ning 4 ei osanud sellele küsimusele vastata.

16 töötajat tunnevad, et koolis ei hinnata nende tööd, 6 ei osanud sellele küsimusele vastata.

3) Töötingimused

29 küsitlusele vastanud töötajat on rahul kooli ruumidega.

23 töötaja arvates on neil olemas kaasaegsed vahendid, et teha oma tööd hästi.

26 töötaja arvates annab töötaja korraldus võimaluse oma aega planeerida.

4) Arenguvõimalused koolis

26 küsitlusele vastanud töötajat nõustusid väitega, et koolis töötamine võimaldab kasutada oma teadmisi, oskusi ja võimeid.

22 töötajat nõustusid, et koolis võimaldatakse osaleda arenguks vajalikel koolitustel.

19 töötajat ei nõustunud väitega, et saavad rääkida direktoriga oma soovidest, sh arenguvõimalustest, 4 ei osanud sellele küsimusele vastata.

13 töötaja arvates ei vahetata koolis tööalaseid kogemusi ja teadmisi.

5) Suhted koolis

15 küsitlusele vastanud töötajat ei nõustunud väitega, et kooli töökollektiivis on avatud õhkkond.

15 töötajat ei nõustunud väitega, et kooli töötajate suhted direktoriga on head, 9 ei osanud sellele küsimusele vastata.

23 töötaja arvates on õpetajate ja õpilaste suhted valdavalt head.

22 töötaja arvates on õpetajate käitumine õpilastele eeskujuks.

6) Infoliikumine koolis

14 küsitlusele vastanu arvates ei jõua töö tegemiseks vajalik informatsioon kohale õigeaegselt.

7) Üldine rahulolu kooliga
31 küsitlusele vastanud töötajat on nõus väitega, et neile meeldib nende töö.
19 töötajat on kooliga üldiselt rahul.

Lisaks oli kõigil küsitlusele vastanutel võimalik vastata neljale avatud küsimusele, mis on esitatud kokkuvõtvalt üldistatud kujul.

Juhtimise kohta oli kõige sagedamini toodud välja direktori vähest suhtlust ja koostööd personaliga; ebaselgust juhtimisalaste otsuste tegemisel ja vastutusel, nt mil määral ja mis piirides on õppekeskuse asejuhatajal võimalik teha otsuseid; personali vähest kaasamist, tunnustamist, julgustamist ja motiveerimist.

Rohkem soovitakse koolitusi, mis oleksid seotud töötaja arenguvajadustega, uute töötajate puhul soovitakse juhendamist ja mentorluse rakendamist.

Suurimate probleemidena oli toodud välja personali vähesus ja turvatunde puudus, asutusesisene vähene koostöö ja puudulik infoliikumine.

2.9. Õpilaste rahulolu

Õpilastele läbi viidud ankeetküsitlusele vastas 28 õpilast. Ankeetküsitlusele vastasid õpilased 12.11.2015 järelevalve läbiviija juuresolekul. Küsimustiku on koostanud OÜ Resta rahuloluküsitluste läbiviimiseks üldhariduskooli õpilastele. Küsimustikus oli esitatud 23 väidet, mis olid jaotatud kuude eraldi blokki (suhted koolis, õppetöö läbiviimine, õpilaste arenguvõimalused väljaspool õppetööd, koolikeskkond, tingimused koolis, üldine rahulolu kooliga) ning millele oli võimalik vastata 5 palli skaalal, kus 1 – ei nõustu üldse ja 5 – nõustun täielikult. Kokkuvõttes on välja toodud vastused skaalal 1–2 (ei nõustu, pigem ei nõustu) ja 3–5 (nõustun, nõustun täielikult) arvuliselt.

1) Suhted koolis

17 küsitlusele vastanud õpilastest nõustusid väitega, et koolis on sõbralik õhkkond.

19 õpilase arvates on suhted õpilaste vahel valdavalt head.

22 õpilase arvates on õpilaste ja töötajate vahel head suhted.

7 õpilast ei nõustunud väitega, et töötajate käitumine on õpilastele eeskujuks ning 7 õpilast ei osanud sellele vastata.

2) Õppetöö läbiviimine

19 küsitlusele vastanut nõustusid väitega, et õpetajad teevad oma tööd hästi.

20 õpilase arvates hinnatakse koolis õpilaste saavutusi.

5 õpilast ei nõustunud väitega, et koolis pööratakse tähelepanu õpilaste arendamisele ning 9 õpilast ei osanud sellele vastata.

3) Õpilaste arenguvõimalustest väljaspool õppetööd

19 küsitlusele vastanut nõustusid väitega, et koolis pakutakse võimalusi õppetööväliseks tegevuseks.

9 õpilast ei nõustunud väitega, et koolis toimuvate õppetööväliste tegevuste ajad on õpilastele sobivad ning 6 õpilast ei osanud sellele vastata.

20 õpilast nõustusid väitega, et õppetöö jätab piisavalt aega huvitegevuseks.

4) Koolikeskkond

20 küsitlusele vastanut nõustusid väitega, et kooli ruumides on hea olla.

19 õpilase arvates on ruumid puhtad ja korras.

17 vastanut nõustusid väitega, et nad ei pea kartma, et koolis ta asju lõhutakse või varastatakse.

18 õpilase arvates koolis reageeritakse koolivägivalla juhtumitele.

5) Tingimused

19 küsitlusele vastanut nõustusid väitega, et koolis on head tingimused kehalise kasvatus tundide läbiviimiseks.

15 õpilase arvates on head tingimused käsitöötundide läbiviimiseks, 6 õpilast ei osanud sellele vastata.

16 õpilase arvates on head tingimused kunstiõpetuse tundide läbiviimiseks, 4 õpilast ei osanud sellele vastata.

19 õpilast nõustusid väitega, et arvutiõpetuse tundide läbiviimiseks on head tingimused.

8 õpilast ei nõustunud väitega, et koolis on head tingimused keemia- ja füüsikatundide läbiviimiseks ning 11 õpilast ei osanud sellele vastata.

18 õpilast olid rahul toitlustamisega koolis.

6) Üldine rahulolu kooliga

12 küsitlusele vastanut ei nõustunud väitega, et on kooliga üldiselt rahul. Väitega nõustus 11 vastanut ning 5 õpilast ei osanud sellele vastata.

Lisaks oli kõigil küsitlusele vastanutel võimalik vastata neljale avatud küsimusele. Mitmetes ankeetides oli välja toodud rahulolematust toitlustamisega. Valdav osa õpilastest sooviks rohkem arvutitunde ning suuremaid võimalusi tegelemiseks spordiga. Samuti soovitakse, et koolis oleks rohkem ringe ja tegevusi õppetöövälisel ajal.

3. KOKKUVÕTE

3.1. Vaimse ja füüsilise turvalisuse tagamine koolis

3.1.1 Koolis ei ole tagatud õpilaste ja töötajate turvalisus. Vestlustest koolitöötajatega ilmnis, et ei ole ühiselt kokku lepitud juhiseid, kuidas tegutseda vägivalda ennetamisel või konkreetse juhtumi lahendamisel, kardetakse oma turvalisuse pärast. Õpilaste ja koolitöötajate vaimset või füüsilist turvalisust ohustavate olukordade ennetamise, neile reageerimise, juhtumitest teavitamise, nende juhtumite lahendamise kord koolis puudub, õpetajaid ja õpilasi on teavitatud vastavatest tegetsemisviisidest ainult suuliselt. Töötajate töösisekorraeeskiri puudub, õpilaste kodukord oli kooskõlastamisel. Rahutute ja vägivaldsete isikute probleemse käitumise juhtimise ja eraldamise juhendit asutuses ei ole.

3.1.2 Õpilaste järelevalve ei ole õppeasutuses piisav. Järelevalve peab tagama õppekasvatustöö personal koostöös järelevalve spetsialistidega. Õpilaskodu rühmas vahetult lastega töötavaid kasvatuspedagooge ja abikasvatatajaid on 27 ametikohta, millest täitmata olid pooled. Järelevalve peaspetsialisti alluvuses peaks olema 42 ametikohta, millest oli täitmata 11 ametikohta. Kuna nii palju ametikohti on täitmata, ei ole järelevalve peaspetsialisti sõnul võimalik tagada õpilaste ja koolitöötajate turvalisust.

3.1.3 Õpilaste ja töötajatega läbi viidud intervjuudest selgus, et kuna rühmadesse on paigutatud väga erineva vanuse, tausta ning probleemidega lapsed, esineb koolis konflikte ja vägivaldajuhtumeid nii õpilaste vahel kui koolitöötajate suhtes.

3.2. Õpilase arengu toetamine ja töökorraldus kooli õpilaskodus

3.2.1. Õppetunde ei viida läbi nõutud mahus, personali on ebapiisavalt. Kooli töötajate koosseisu järgi on õpetajate ametikohti 20, abiõpetajaid kaks, eripedagooge kaks, huvijuhti üks, ringijuhte kolm. Järelevalve läbiviimise ajal oli täidetud 20 õpetaja ametikohast 13,31 ametikohta, abiõpetajaid, eripedagooge ei olnud ühtegi, huvijuht oli 1,0, ringijuht 0,41 ametikohaga. Koolis puudusid osaliselt eesti keele ja kirjanduse, eesti keel teise keelena, inglise keele õpetaja.

3.2.2. Õpilastele ei ole tagatud tugiteenuste kättesaadavus. Kooli töötajate koosseisus on ette nähtud 2,0 eripedagoogi, 2,0 psühholoogi, 11 sotsiaalpedagoogi ametikohta. Eripedagoogide ametikohad on täitmata, täitmata on ka 1,0 psühholoogi ametikohta, neli sotsiaalpedagoogi ametikohta. Olemasoleval psühholoogil puudub nõutav kvalifikatsioon. Koolis puuduvad eripedagoogid nii eesti kui vene õppekeele õpilastele. HEV koordinaatorit ei ole, on sotsiaaltöö juht ja sotsiaalpedagoogid, kes koordineerivad tugivõrgustiku tööd.

3.2.3. Õpilaste vaba aeg ei ole piisavalt sisustatud. Õppe- ja kasvatustöö korraldamisel õppekavavälisel ajal ei ole lähtunud õpilaste soolistest ja ealistest iseärasustest. Valdav osa õppekavavälisest ajast veedetakse majas ning aeg on sisustatud peamiselt käeliste tegevustega.

3.3. Kooli juhtimine

3.3.1. Juhtimise korraldus ei ole selge. Vastutus juhtkonnas jaguneb mitme töötaja vahel, samal ajal puudub selgus, kellel ja millises valdkonnas ning mis piirides on otsustusõigus. Ametijuhendid ei ole kooskõlas tegeliku töökorraldusega. Õppekeskuse juhina tegutseva töötaja ametinimetus on sotsiaaltöö juht/õppekeskuse asejuhataja, mis viitab sellele, et kui on õppekeskuse asejuhataja, peaks struktuuris olema ka õppekeskuse juhataja. Õppekeskuse juhataja ametikohta ei ole. Töötajatel pole selge, kui suur on sotsiaaltöö juhi/õppekeskuse asejuhataja otsustusõigus.

3.3.2. Personalitöö korraldus on puudulik. Personalitöö valdkonna eest on vastutus jagatud direktori, valdkonna juhtide ning juhiabi ja sekretäride vahel. Tegevused lepitakse kokku koosolekutel või kiirete küsimuste lahendamiseks jooksvalt. Koolitusi korraldab koordinaator, kesket juhtimist ei ole. Huvijuht juhtkonda ei kuulu, allub õppealajuhatajale ja korraldab koostöös sotsiaalpedagoogidega õppekavavälisest tegevust. Probleeme on personalitöö korraldamisel (personali värbamine, liikumine, ettevalmistus, juhendamine) ja ametikohtade täitmisel.

3.4. Personali koosseis ja töötajate ettevalmistus tööks erivajadustega õpilastega

3.4.1. Kooli töötajate planeeritav tegelik koosseis on kinnitamata. Direktori käskkirjaga on kinnitatud Maarjamaa Hariduskolleegeiumi koosseis alates 01.09.2015, kuid järelevalve läbiviimisel selgus, et käskkirjaga kinnitatud Valgejõe koosseis oli tegelikult koosseis kuni 31.08.2015.

3.4.2. EHISesse on pedagoogide andmed kantud puudulikult. EHISe andmete kontrollimisel selgus, et EHISesse ei olnud kantud andmed seitsme pedagoogi kohta.

3.4.3. Pedagoogilise personali ettevalmistus ei ole piisav tööks erivajadustega lastega. Järelevalve läbiviimisel sai hinnata kvalifikatsiooni vastavaks 29 pedagoogist kaheksal. 17 pedagoogi kvalifikatsioon kehtestatud nõuetele ei vastanud ning nelja pedagoogi puhul ei saanud kvalifikatsiooni hinnata, kuna koolis puudusid hindamise aluseks olevad dokumendid. Kohtumäärusega erihooldusteenust vahetult osutavad töötajad ei vasta teenuseosutajale esitatud nõuetele.

3.4.4. Pedagoogilisel personalil puudub turvatunne ja kindlustunne tuleviku osas. 29 pedagoogilisest töötajast oli üheaastane tähtajaline tööleping sõlmitud 13 töötajaga.

3.4.5. Personaliliikuvus on suur. Perioodil 24.08.–05.11.015 on 84 Valgejõe õppekeskuse töötajast asunud tööle 41, lahkunud 9 ja üle viidud 5 töötajat.

3.4.6. Personalipoliitika puudub, kirjalikku tagasisidet lahkujatelt küsitud ei ole, personaliliikuvuse analüüsid puuduvad. Arenguvestlusi töötajatega läbi viidud ei ole, töötajate koolitused ei ole seotud töötaja ettevalmistusega ja personaalse arenguvajadusega.

Vestluste käigus selgus, et olemasolevatel töötajatel on vaatamata suurele hetkekoormusele jätkuv valmisolek panustada õpilaste heaolusse, soov ja tahe õppekeskuse arengus kaasa rääkida. Õpilaste hindamiseks ja arengu toetamiseks on välja töötatud süsteemid, mida ressursi olemasolul ollakse valmis täies mahus rakendama. Kiitvaid hinnanguid sai nii õpilaste kui töötajate poolt sotsiaaltöö juht/õppekeskuse asejuhataja, kes alati ära kuulab ja püüab olukordi lahendada. Töötajatega vestlustes selgus kavatsus minna lähiajal üle kindlale kasvatuspersonalile rühmades, mis aitaks kaasa laste ja töötajate vahelise usalduse tekkimisele ning stabiilsuse ja turvalisuse suurenemisele. Uuenenud hoones on õpilastel head elamistingimused, kuid aktiivseid tegevusi peaks olema rohkem.

4. ETTEPANEKUD KOOLI DIREKTORILE

- 4.1. Analüüsida kooli juhtimisstruktuuri ja teha vajalikud muudatused, et tagada selgus juhtkonnaliikmete õigustes ja vastutuses.
- 4.2. Töötada välja personalipoliitika, analüüsida personalivajadust, et tagada vajaliku ettevalmistusega personali olemasolu.
- 4.3. Viia personaliga läbi arenguvestlused, et toetada töötajate personaalset arengut ning ühendada töötajate teadmised, oskused, eesmärgid, võimed ja hoiakud kooli tegevuse eesmärkidega ning aidata kaasa nende arengule.
- 4.4. Analüüsida personaliliikuvust, küsida lahkujatelt tagasisidet.
- 4.5. Viia töötajatega läbi rahuloluküsitlusi, analüüsida tulemusi ning tulemustest lähtuvalt kavandada parendustegevusi.
- 4.6. Analüüsida personali koolitusvajadust, et luua eeldused võimeka, pidevalt areneva ja motiveeritud personali olemasoluks.
- 4.7. Töötada välja personali koolitusplaan, mis oleks seotud nii töötaja personaalse arenguvajadusega kui kooli tegevuse eesmärkidega.
- 4.8. Küsida töötajatelt tagasisidet koolituste kohta.
- 4.9. Rakendada uue töötaja puhul juhendamist, mentorlust.
- 4.10. Töötada välja personali tunnustus- ja motiveerimissüsteem, et mõjutada töötaja motivatsiooni ja pühendumist.
- 4.11. Uuendada töötajate ametijuhendid, et need kajastaks töötajate alluvussuhteid ning oleks kooskõlas töötajate tegelike tööülesannetega.
- 4.12. Lähtuda õppekavaväliste tegevuste korraldamisel õpilaste ealistest iseärasustest ja taustast, et võimaldada neile tegevust, mis suurendaks nende elus toimetulekuoskust.
- 4.13. Lisada menetluses olevasse kodukorda viide eraldusruumi paigutamise korrale ning tagada selle olemasolu kodukorra lisana. Koostada eraldusruumi paigutamise kord eraldi ka kohtumäärusega erihoolekandeteenusel olijatele.
- 4.14. Peatada uute õpilaste vastuvõtt kohtumäärusega ööpäevaringsele erihooldusteenusele, kuni õpilastega vahetult töötav personal on komplekteeritud ning läbinud seadusest tulenevad koolitused.
- 4.15. Töötada välja õpilaste motivatsioonisüsteem, mis võimaldaks ära hoida omavolilised lahkumised ning toetaks õpilase suhtlemist oma kodu ja vanemate või hooldajaga.
- 4.16. Analüüsida olemasolevate rühmade koosseise ning komplekteerida rühmad vastavalt õpilaste vanusele ning erivajadusele.
- 4.17. Teha Riigi Kinnisvara AS-ile ettepanek muuta õpilaste tubade uste avanemise suunda ja tagada viivitamata olukord, kus õpilane ei oleks lukustatud oma magamistuppa, mida tal endal pole võimalik avada, v.a toa kasutamisel eraldusruumina.
- 4.18. Tagada eraldusruumi paigutamise käskkirja allkirjastamine õpilase poolt ning töötada välja käitumisjuhend, kui õpilane keeldub vastavat käskkirja allkirjastamast.
- 4.19. Töötada välja kord, mis tagab, et õpilased oleksid informeeritud eraldusruumi paigutamise alustest ning seal viibimise ajal talle laienevatest õigustest.
- 4.20. Teha Haridus- ja Teadusministeeriumile ettepanek taastada varasem töötasustamise süsteem, kus kasvatuslikke eritingimusi vajavate lastega töötavate nõutava kvalifikatsiooni ja vajaliku ettevalmistusega spetsialistide töötasu on riiklikult kehtestatud pedagoogide palgamäärast suurem.

5. ETTEKIRJUTUSED KOOLI DIREKTORILE

- 5.1. Tagada õpilaste koolis viibimise ajal nende vaimse ja füüsilise turvalisuse ning tervise kaitse lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses kehtestatust. Tähtaeg: koheselt.
- 5.2. Tagada õpilaste arengu toetamine lähtudes põhikooli ja gümnaasiumiseaduses kehtestatust. Tähtaeg: 02.01.2016.
- 5.3. Tagada õpilasele tema vajadustele ja huvidele ning turvalisuse ja tervisekaitse nõuetele vastavad õppimis-, elamis- ja kasvatustingimused lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses ning haridus- ja teadusministri 30.09.2011 määruses nr 49 „Maarjamaa Hariduskolleegiumi põhimäärus“ kehtestatust. Tähtaeg: 02.01.2016.
- 5.4. Koostada kirjalikud juhised nii töötajatele kui õpilastele tegutsemiseks õpilaste ja koolitöötajate vaimset või füüsilist turvalisust ohustavate olukordade ennetamisel, neile reageerimisel, juhtumitest teavitamisel, juhtumite lahendamisel (sh ainelise kahju tekitamisel menetluskord ja nõuete esitamine) lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses kehtestatust. Tähtaeg: 02.01.2016.
- 5.5. Määrata isik, kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses kehtestatust. Tähtaeg: 02.01.2016.
- 5.6. Kinnitada koolitöötajate koosseis lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses kehtestatust. Tähtaeg: 02.01.2016.
- 5.7. Lähtuda andmete kandmisel EHISesse Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määruses nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ kehtestatust. Tähtaeg: 02.01.2016.
- 5.8. Koostada töötajate töökorraldusreeglid lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses kehtestatust. Tähtaeg: 02.01.2016.
- 5.9. Tagada õppe- ja kasvatusala ametikohtade täitmine töötajatega, kelle ettevalmistus vastab haridus- ja teadusministri määruses nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ kehtestatule. Tähtaeg: 01.09.2016.
- 5.10. Tagada õpetajate poolt õpilase arengu ja toimetuleku jälgimine ning vajaduse korral õppe kohandamine õpilase vajaduste kohaselt lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses kehtestatust. Tähtaeg: 02.01.2016.
- 5.11. Tagada õpilasele koolis eripedagoogi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenus lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses kehtestatust. Tähtaeg: 02.01.2016.
- 5.12. Tagada kohtumäärusega ööpäevaringsel erihooldusteenusel õpilastele vahetult teenust osutavate töötajate ametikohtade täitmine isikutega, kelle ettevalmistus vastab sotsiaalhoolekande seaduses kehtestatule. Tähtaeg: 01.09.2016.
- 5.13. Täiendada dokumenti „Maarjamaa Hariduskolleegiumi õpilastele keelatud esemed, ained ja tegevused“ ja viia see vastavusse Vabariigi Valitsuse 09.10.2001 määruses nr 315 „Esemete ja ainete loetelu, mis ei või olla kasvatuseritingimusi vajavate õpilaste kooli õpilase valduses“ kehtestatuga. Tähtaeg: 02.01.2016.
- 5.14. Tagada äravõetud esemete loetelu aktil õpilase allkirja olemasolu vastavalt alaealise mõjutusvahendite seaduses kehtestatule. Tähtaeg: 02.01.2016.
- 5.15. Sisustada eraldusruum vastavalt sotsiaalministri 08.02.2002 määruses nr 33 „Eraldusruumi ja selle sisustuse tervisekaitse- ning ohutusnõuded“ kehtestatule. Tähtaeg: 01.04.2016.
- 5.16. Määrata ja koolitada vajalik arv koolis esmaabi andvaid töötajaid, et lastele oleks tagatud ööpäevaringne esmaabi andmine vastavalt sotsiaalministri 14.12.2000 määruses

nr 80 „Töetervishoiu- ja tööhutusalase väljaõppe ja täiendõppe kord“ kehtestatule.
Tähtaeg: 01.04.2016.

Kristin Hollo
välisindamisosakonna juhataja